

Криворотько Я. В., Криворотько К. І.

Харківська медична академія післядипломної освіти (м. Харків)

Стан психоемоційної й соматичної сфер у жінок, які були вимушені переїхати за кордон України з областей, де ведуться активні бойові дії: первинні результати

Ще з 2014 року, коли було оголошено проведення антитерористичної операції (АТО), в Україні вже спостерігалось суттєве змінення суспільної свідомості та пов'язане з цим емоційне перенапруження та психологічна дезадаптація людей [Матяш М. Н. та Худенко Л. І., 2016]. Але вторгнення Росії 24 лютого 2022 року змінило життя дуже великої кількості українців та створило умови для вимушеного переселення осіб. Спочатку гострий стрес, який вже перейшов у хронічний стан, призводить у більшості до змін у емоційному стані та виникнення і загострення соматичної патології. Особливе місце, у зв'язку з цим, займають люди, які були вимушені переміщатися, а точніше «бігти» з зон бойових дій до інших регіонів України та інших країн Європи, щоб почуватися у безпеці. Основними проявами у них є порушення психоемоційної сфери та соматичного стану.

Серед чинників, які мають найбільше значення для виникнення порушення емоційної сфери, можна виокремити: брак психологічної підтримки, постійна тривога за стан близьких, які залишились у зоні бойових дій, проблеми з роботою, важкий матеріальний стан, проблеми з житлом, перебування у країні з чужим менталітетом, культурою, мовою, обтяжений соматичний анамнез, також — емоційна криза, пов'язана із переміщенням, та втрата всього минулого життя (близькі, житло, майно, робота), свідоме та підсвідоме почуття провини за те, що уїхали з країни, труднощі адаптації до нових умов та мовні труднощі.

Мета дослідження: виявити частоту зустрічальності та динаміку психоемоційних розладів та соматичних проявів у людей, які були вимушені переїхати до інших країн у зв'язку з активними бойовими діями на території тих регіонів, де вони проживали.

Матеріали та методи. Обстежено та проконсультовано 39 жінок, які переїхали в одну з країн Європи з областей, де відбуваються активні бойові дії та обстріли територій. На момент обстеження усі жінки більше двох місяців перебували в умовах, де ніщо не загрожує їх життю та життю їхніх дітей. Усі жінки мали порушення психоемоційної сфери.

Усі жінки, яким було надано консультацію, були віком від 30 до 60 років; у шлюбі — 76,9 % жінок, не були одружені 15,4 % жінок; втратили чоловіка — 7,7 %.

Серед емоційних скарг: почуття тривоги — 100 %, постійно знижений настрій — 61,5 %, порушення сну — 53,9 %, гостра емоційна реакція на звуки салюту, грому та ін. — 53,9 %.

З соматичних скарг 46,2 % скаржилися на головний біль, 53,9 % — відзначали порушення з боку шлунково-кишкового тракту, 53,9 % — зміни артеріального тиску, 61,5 % — зміни, пов'язані з масою тіла, 38,5 % — відзначали порушення імунітету.

Висновок. Отримані дані надають інформацію, що формує мішень для корекційної роботи з жінками, які були вимушені виїхати за кордон України через широкомасштабну війну.